

ingediend op **959** (2021-2022) – Nr. 2
29 november 2021 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Hilâl Yalçın en Arnout Coel

over het ontwerp van decreet

over DBFM-Scholen van Vlaanderen

Documenten in het dossier:
959 (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	4
1.	Situering.....	4
2.	Principes DBFM.....	4
3.	Selectie van de projecten.....	5
4.	Aanduiden van de DBFM-vennootschappen	5
5.	Budget	6
6.	Volgende stappen	6
II.	Bespreking.....	6
1.	Tussenkomen van de leden	6
1.1.	Hilâl Yalçin	6
1.2.	Steve Vandenberghe	7
1.3.	Arnout Coel.....	7
1.4.	Jan Laeremans	8
1.5.	Johan Danen	9
1.6.	Loes Vandromme	9
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	9
3.	Bijkomende vragen en antwoorden	11
III.	Stemming	12
	Gebruikte afkortingen.....	13

Op 18 november 2021 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Toelichting door minister Ben Weyts

1. Situering

Minister *Ben Weyts*, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, legt uit dat het ontwerp van decreet het kader vastlegt voor het DBFM-programma Scholen van Vlaanderen, in uitvoering van het masterplan Scholenbouw 2.0. Het betreft een totaal investeringsvolume van 1 miljard euro, dat deel uitmaakt van een investering in schoolinfrastructuur tijdens deze zittingsperiode van om en bij 3 miljard euro. De minister gewaagt van een ongeziene budgettaire impuls.

Het nieuwe DBFM-programma wordt gespreid over drie (deel)programma's van gelijkaardige omvang, die door de Vlaamse Regering in de markt gezet worden. Zij tracht daarbij lering te trekken uit de ervaring tijdens de twee voorgaande programma's, namelijk Scholen van Morgen en de projectspecifieke DBFM-programma's. Van die laatste, een veertigtal projecten ondergebracht in twaalf clusters, zit een groot aantal in de fase van de aanbesteding. Wat voorligt, probeert het beste van die twee werelden tot stand te brengen.

In het evaluatierapport over Scholen van Morgen werd algemene tevredenheid vastgesteld, met weliswaar werkpunten, met name de zoektocht naar een optimum in de afweging tussen ontzorging en betrokkenheid van de scholen. Betrokkenheid was er tot nu toe pas nadat het startontwerp vrijwel autonoom door de private partner was uitgetekend, terwijl de inrichtende macht voortaan ab initio betrokken wordt. De inrichtende macht meteen laten meedenken in de concrete uitwerking, is ook een belangrijk criterium bij het aanduiden van de DBFM-vennootschap.

De DBFM-vennootschap wordt belast met het projectmanagement. Zij plaatst de aanbestedingsprocedure in de markt en ontzorgt de schoolbesturen. Tegelijk worden de scholen maximaal begeleid en betrokken bij de uitwerking van hun projecten tot ze klaar zijn voor aanbesteding. Op die manier worden ontzorging en betrokkenheid verzoend.

2. Principes DBFM

Dat DBFM staat voor Design, Build, Finance and Maintain is bekend. Daartegenover staat een beschikbaarheidsvergoeding gedurende 30 jaar vanaf de oplevering. Zij wordt gedekt door een DBFM-toelage. Na 30 jaar is er een kosteloze eigendoms-overdracht aan de inrichtende macht.

Daarnaast blijft reguliere financiering van scholenbouw bestaan, omdat beide systemen complementair zijn. In DBFM gaat het in de praktijk vooral om grootschalige nieuwbouw, terwijl er in de reguliere financiering een grotere component is van meer kleinschalige renovatie. Het is echter niet zo dat DBFM renovatie uitsluit, benadrukt de minister.

DBFM is een investeringsbenadering die vertrekt van de levenscyclus van een gebouw, waarbij er niet alleen aandacht is voor de bouw maar ook voor het onderhoud. Impliciet wordt de private partner in grote mate geresponsabiliseerd doordat hij baat heeft bij een duurzame constructie.

3. Selectie van de projecten

De selectie van de projecten begint met een oproep tot deelname aan de schoolbesturen door de Vlaamse minister van Onderwijs. De eerste oproep is gepland na de goedkeuring van het decreet, met 30 maart 2022 als indieningstermijn. Het veld is overigens al gemobiliseerd via infosessies, verzekert de minister. De schoolbesturen die in aanmerking komen, zijn die van het gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, de internaten, de centra voor leerlingenbegeleiding en het deeltijds kunstonderwijs. Dat laatste is nieuw en op expliciete vraag van de Vlor. Voor de indiening van de aanvragen stelt AGION een model ter beschikking, waarin de zes selectiecriteria goed worden geduid. De aanvragen van het gesubsidieerd onderwijs worden bij het agentschap ingediend, dat ook instaat voor de beoordeling. Die van het gemeenschapsonderwijs worden rechtstreeks aan het GO! bezorgd.

Daarop overloopt de minister de zes selectiecriteria: de chronologie op de reguliere wachtlijst, dwingende nood aan investering, schaalgrootte, financiële haalbaarheid, energie-efficiëntie en duurzaamheid, en multifunctionaliteit. Op grond van het advies van AGION over de projecten in het gesubsidieerd onderwijs en de aanvragen van het gemeenschapsonderwijs op voorstel van de minister, beslist de Vlaamse Regering over de selectie en de rangschikking.

4. Aanduiden van de DBFM-vennootschappen

Na iedere projectoproep wordt een afzonderlijke plaatsingsprocedure gevoerd door de Vlaamse Regering voor de aanduiding van een DBFM-vennootschap die instaat voor de uitwerking en realisatie van de lijst met geselecteerde projecten. Na het doorlopen van de procedures worden dus in principe drie DBFM-vennootschappen aangeduid. De minister wijst erop dat de wetgeving op de overheidsopdrachten van toepassing is. Er wordt ook voorzien in een periodieke terugkoppeling naar de verschillende onderwijsnetten.

Vervolgens wordt een kaderovereenkomst afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de DBFM-vennootschap. Daarin wordt ook geregeld hoe de middelen van particuliere spaarders betrokken worden als schoolaandeelhouders in de financiering van de DBFM-vennootschappen. De DBFM-vennootschap wordt gevraagd een deel van zijn kapitaal daarvoor open te stellen. Op het moment dat het bouwrisico is ingeperkt, kan gedurende de beschikbaarheidsperiode een marktconform en veilig rendement geboden worden aan de Vlaamse particulier. Vandaar ook de titel Scholen van Vlaanderen. Doel is maatschappelijke betrokkenheid door een nuttige bestemming te geven aan spaargeld.

De private vennootschap staat in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en 30 jaar onderhoud. Zij stelt de schoolinfrastructuur ter beschikking aan het schoolbestuur op basis van een DBFM-overeenkomst tegen de betaling van een periodieke beschikbaarheidsvergoeding. Aan het einde van de DBFM-overeenkomst wordt de schoolinfrastructuur kosteloos overgedragen.

De programma-aanpak door een private partner mikt op de ontzorging van het schoolbestuur. De DBFM-vennootschap, die een ruime portfolio moet uitwerken, treedt op als financier en projectmanager. Zij reikt de financiering aan, werkt de projecten op basis van de eisen van de inrichtende machten uit tot aanbestedingsklare DBFM-projecten, en zet ze zelf in de markt.

5. Budget

De beschikbaarheidsvergoeding wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid via AGION. De subsidie wordt berekend als percentage van die vergoeding. De bestaande percentages, die hoger liggen dan de reguliere, zijn daarbij van toepassing. Voor het gesubsidieerd onderwijs bedragen ze 81,5 procent voor het basisonderwijs, 71,5 procent voor de andere onderwijsniveaus en 90 procent voor de onderhoudscomponent. De toelage beloopt 100 procent voor het GO!

Voor de uitbetaling van de toelagen wordt voorzien in een verbintenissenmachtiging voor AGION van 66 miljoen euro per jaar op kruissnelheid. Dat bedrag op kruissnelheid wordt stelselmatig bereikt naarmate de scholen worden opgeleverd, verduidelijkt de minister. De verdeling van de budgettaire investeringsruimte tussen de onderwijsnetten gebeurt volgens de verdeelsleutel in OD II. De gemeenschapswaARBorg voor het eigen aandeel van de inrichtende macht in de beschikbaarheidsvergoeding wordt uitgewerkt in een besluit van de Vlaamse Regering.

6. Volgende stappen

Mits de goedkeuring van het ontwerp van decreet door het Vlaams Parlement, volgt de eerste van drie oproepen aan de schoolbesturen. De verdeling over drie oproepen heeft als voordeel voor de scholen dat de aanvragen die de selectie niet halen, in een volgende ronde opnieuw aan bod kunnen komen, nadat men lering heeft getrokken uit de bemerkingen. Daarbij komt dat de verdeling ook beter de concurrentie laat spelen. Hoe hoger het budget, hoe lager immers het aantal potentiële gegadigden. Tegelijk moet de schaal wel groot genoeg zijn. Ook hier is gezocht naar een optimum.

De minister vat samen dat het om een prachtig maar noodzakelijk ontwerp van decreet gaat, dat complementair is aan en lering trekt uit de lopende projecten. De ambitie is om 450.000 m² aan nieuwe schoolinfrastructuur te realiseren ten behoeve van ongeveer 85.000 leerlingen.

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

1.1. Hilâl Yalçın

Hilâl Yalçın stelt dat de infrastructuurnoden een blijvend engagement vergen van schoolbesturen en de overheid. CD&V is ervan overtuigd dat moderne schoolgebouwen de studieresultaten kunnen stimuleren. Haar fractie is zich ervan bewust dat een en ander niet evident is en dat de inzet van veel middelen noodzakelijk is. Zij ondersteunt dan ook het engagement van de regering om dat van de vorige legislatuur te blijven aangaan. Al in 2014 bepleitte zij om met het oog op een aantrekkelijk investeringskader ook alternatieve financiering te onderzoeken en aan te wenden. Idealiter zijn de investeringen ook aangepast aan de noden van de tijd, waarbij ze een organisatievorm als de campusschool vermeldt.

Haar fractie is dan ook opgetogen over wat voorligt. De mogelijkheid om de Vlaamse spaarder te betrekken, noemt ze een waardevol denkspoor in het licht van de maatschappelijke betrokkenheid. Wordt dergelijke openstelling van een deel van het kapitaal voor de particuliere spaarder een verplichte voorwaarde of een vraag, zoals respectievelijk het artikel en de memorie van toelichting lijken aan te geven? Kan de stimulering van particuliere spaarders om te investeren in

de infrastructuur van hun eigen school een toekomst hebben in de reguliere programma's?

Tot slot drukt de spreker nogmaals haar tevredenheid uit over de lessen die getrokken zijn uit de eerdere programma's en spreekt ze de steun van haar fractie uit voor het ontwerp van decreet.

1.2. Steve Vandenberghe

Steve Vandenberghe denkt dat de accommodatie een belangrijke rol speelt in het welbevinden van leerkrachten en leerlingen. Zijn fractie ondersteunt dan ook investeringen in de onderwijsinfrastructuur en zal het ontwerp van decreet goedkeuren. Het is duidelijk dat de vorige DBFM-programma's vruchten hebben afgeworpen, maar het lid blijft wel bezorgd over de verhouding met de reguliere financiering. De middelen zijn niet eens goed voor 10 procent van de totale schoolgebouwenoppervlakte in Vlaanderen en Brussel. Toch moet ook geïnvesteerd worden in de reguliere kanalen, want DBFM focust op grootschalige nieuwbouwprojecten.

Volgens hem bevat de begroting leemtes op het vlak van het bestaande patrimonium. Voor kleine infrastructuurwerken in het GO! wordt niet in bijkomende investeringen voorzien. De meeste andere toenames op het vlak van infrastructuur zijn te wijten aan bijstellingen van VAK naar VEK, en slechts in beperkte mate aan investeringen. Zijn fractie geeft er de voorkeur aan dat de overheid zelf investeert in schoolgebouwen, in het licht van de lage rente en de acute noden. *Steve Vandenberghe* kondigt blijvende kritische opvolging aan, al heeft hij begrip voor de financiële context.

Welke initiatieven plant de minister op korte termijn om de capaciteitstekorten in het buitengewoon onderwijs weg te werken, waar ook de Vlor op wijst? Verder vraagt hij naar de kanalen om het onderhoud en de renovatie van het bestaande patrimonium te verzekeren. Er ontbreken in het begrotingsartikel over de GO!-infrastructuur investeringsmiddelen voor aanpassingswerken om de gebouwen van het GO! functioneel te houden bij wijzigende pedagogische noden en in overeenstemming te brengen met nieuwe regelgeving inzake veiligheid, milieu en toegankelijkheid. De spreker dringt nogmaals aan op voldoende middelen om de bestaande gebouwen te verbeteren. De Vlor waarschuwt ook voor een zwaar financieel engagement door schoolbesturen in het gesubsidieerd onderwijs. Wat is de mening van de minister?

1.3. Arnout Coel

De fractie van *Arnout Coel* is bijzonder tevreden met de nieuwe investeringsgolf van 1 miljard euro ten behoeve van 85.000 leerlingen. Bijzonder positief is ook de openstelling van het programma voor het dko. Er zijn lessen getrokken uit de evaluatie, wat geleid heeft tot een goed evenwicht tussen ontzorging en inspraak. Snel en professioneel in extra capaciteit voorzien, is belangrijk.

De Vlaamse Regering investeert niet alleen in DBFM, stelt hij zijn collega gerust. Zij verhoogt het budget voor de reguliere bouw tegen 2024 met ruim 200 miljoen euro per jaar, de hoogste inhaalbeweging ooit. Ook hij benadrukt de complementariteit van beide programma's. Hoe denkt de minister in dat verband de initieel onderbenutte middelen ten belope van 66 miljoen euro toch binnen het onderwijsbudget te houden?

Zijn fractie is geen voorstander van een wafelijzerpolitiek voor de regionale spreiding binnen Vlaanderen. Het is een gezond principe om eerst te investeren waar de noden het grootst zijn. N-VA is dan ook tevreden met de zes selectiecriteria.

Wat die laatste betreft, dringt de spreker erop aan dat de multifunctionaliteit niet alleen aangekondigd maar ook maximaal gerealiseerd wordt in de praktijk.

Tot slot valt af te wachten hoe groot het enthousiasme van de gewone Vlaming zal zijn om in te stappen in het kapitaal, maar het is alvast een mooie symboliek. Met het ontwerp van decreet wordt blijvend werk gemaakt van kwaliteitsvolle onderwijsinfrastructuur, die een basisvoorwaarde vormt, besluit Arnout Coel.

1.4. Jan Laeremans

Ook de fractie van *Jan Laeremans* steunt het hele proces en zal het ontwerp van decreet goedkeuren. Als voordelen noemt hij het snellere verloop, de ontzorging, de professionele ondersteuning en het gewaarborgde onderhoud. Wat de inspraak betreft, hoopt hij dat er niet alleen voor gezorgd wordt dat de scholen in het begin van het traject goed mee zijn, maar gedurende het hele traject. Verder blijft onduidelijk waarom de suggestie van de Vlor om schaalgrootte op te nemen als objectief uitsluitingscriterium niet werd gevolgd.

Wat de capaciteit als onderdeel van het criterium 'dwingende nood aan investering' betreft, wijst hij op het pleidooi van de Vlor voor voorzichtigheid. Tekorten kunnen immers tijdelijk zijn, terwijl alleen de structurele elementen zouden mogen meertellen. Wordt de capaciteitsmonitor, die nog in de maak is, voortaan automatisch toegepast of is het slechts een van de elementen die een inrichtende macht kan gebruiken om zelf een tekort aan te tonen?

Wat het belangrijke criterium van de duurzaamheid betreft, pleit hij voor de mogelijkheid van nieuwe technieken als warmtepompen in combinatie met zonnepanelen, waarover onderzoek gunstige resultaten laat zien. Zij hebben het bijkomende voordeel dat ze verwarming en airco combineren, wat ook interessant is in het perspectief van een toekomstige inkorting van de zomervakantie.

De Vlor wijst op de slijtage- en onderhoudskosten die multifunctionaliteit, hoe goed zij ook is voor de integratie in de buurt, met zich meebrengt. Het blijft onduidelijk hoe men een schoolbestuur daarvan kan overtuigen en of de minister ingaat op de suggestie om daartoe middelen uit andere sectoren in te zetten.

Is DBFM geschikt voor scholen in het buitengewoon onderwijs met zijn duidelijke capaciteitsnoden?

Zijn fractie begrijpt dat er een verschil is tussen gemeenschaps- en gesubsidieerd onderwijs, maar vindt de kloof tussen de percentages erg groot, zeker omdat de inrichtende macht pas na 30 jaar eigenaar wordt. De spreker heeft ook vragen bij het verschil tussen basis- en middelbaar onderwijs. Die laatste scholen zijn immers niet altijd groter.

Kan de vaststelling dat slecht 26 van 82 projecten in OVSG-scholen gerealiseerd worden, verklaard worden doordat lokale meerderheden huiverig zijn om de komende te belasten? Wat als een volgende meerderheid de school wil afstoten en overhevelen naar het GO!? Is daar een oplossing voor?

Tot slot vraagt ook Jan Laeremans blijvende aandacht voor de reguliere financiering en de wachtlijsten in dat systeem. Hij roept de vraag op of men DBFM niet meer moet promoten in de plaats van vooraf te stellen dat het minder geschikt is voor de noodzakelijke renovaties?

1.5. Johan Danen

Johan Danen vraagt of de minister ook lessen trekt uit het projectspecifieke DBFM-programma, dat vijf jaar geleden gelanceerd is maar waarin nog geen steen gelegd is. Heeft hij het advies van het INR ingewonnen over de budgetneutraliteit? Waarom wordt in de begroting wel geld ingeschreven voor de beschikbaarheidsvergoedingen maar niet voor de investeringskosten?

Welke instrumenten wil de minister inzetten om de samenwerking tussen het onderwijs en de lokale besturen te verbeteren op het vlak van de multifunctionaliteit van schoolgebouwen, of ziet hij dat niet als zijn taak? In dat verband vindt hij het oneerlijk dat scholen dergelijk voornemen opgeven om te stijgen in de rangorde, maar het vervolgens niet in de praktijk brengen, zoals de cijfers suggereren. Hoe wil de minister daar grip op krijgen? Hoe groot is het risico voor het btw-percentages van 6 procent en de vrijstelling van onroerende voorheffing, waar de Vlor voor waarschuwt?

Het lid wil de procedure niet afremmen, maar houdt wel een pleidooi voor een hoorzitting met onder meer scholenbouwverantwoordelijken, de Confederatie Bouw en Febelfin, met het oog op de toekomst.

Hoe garandeert de minister dat het schoolbestuur effectief vanaf het begin inspraak krijgt en daarna blijft hebben?

Hoe groot is het deel dat wordt opengesteld voor burgers die financieel willen participeren? Welk rendement stelt de minister voorop? Over het algemeen is dat immers laag bij risicoloze projecten. Zal men voldoende mensen vinden zonder een bovengemiddeld rendement te bieden?

Vandaag oriënteert men zich op de huidige financiële normen, maar wat als die worden bijgesteld? Dreigt de financiële last voor de scholen dan niet te groot te worden?

Tot slot is Johan Danen blij met energie-efficiëntie en duurzaamheid als selectiecriteria maar mist hij de luchtkwaliteit.

1.6. Loes Vandromme

Loes Vandromme denkt dat men in de school van de toekomst de historische grenzen tussen onderwijsvormen en -niveaus moet kunnen overstijgen. Voor haar fractie is multifunctionaliteit niet alleen de overschrijding van de grenzen tussen sectoren. Op dat punt herhaalt zij ook haar waardering voor de uitbreiding naar het dko. Zal er bij de beoordeling van dat criterium ook oog zijn voor projecten die zich op het campusmodel richten, waarin grenzen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs of tussen basis-, secundair en kunstonderwijs worden doorbroken? Wat vindt de minister ervan om binnen DBFM prioriteit te geven aan dergelijke campussen, waarnaar overigens reeds verwezen wordt in het masterplan?

Volstaat, wat de binnenluchtkwaliteit betreft, wat al sinds 2006 in Vlaanderen en 2008 in Brussel wordt opgelegd met betrekking tot het ventilatiesysteem, en is er daarom geen bijkomend aanknopingspunt in het voorliggende ontwerp van decreet? Wordt er bij de selectie bijkomend aandacht aan besteed?

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* bevestigt dat de openstelling van het kapitaal een novum is. Het aandeel moet nog vastgelegd worden, na advisering door juridische en financiële experts. In elk geval wordt het een bonus bij de beoordeling van partijen.

Hopelijk kan er lering uit getrokken worden voor een uitbreiding naar andere DBFM-projecten.

De totale investering van 3 miljard euro in onderwijsinfrastructuur tijdens deze zittingsperiode ziet er soms wat complex uit. Zij verloopt immers langs verschillende kanalen, waarbij de minister het bedrag van 66 miljoen euro (dat in de meerjarenbegroting is opgenomen) noemt, naast de toename van de capaciteitsmiddelen, die van de reguliere middelen en de huursubsidies.

De timing van de capaciteitsmonitor is heel goed, want hij wordt begin 2022 opgeleverd, terwijl projecten tegen begin maart 2022 moeten worden ingediend. Een van de selectiecriteria is de dwingende nood aan investeringen. Bij de afwegingen kunnen de data van de monitor meegenomen worden.

Er is wel degelijk lering getrokken uit het projectspecifieke DBFM-programma, verzekert de minister. Het gaat om veertig projecten in twaalf clusters, terwijl het hier om drie programma's gaat. Een ander verschil is de territoriale focus, naast de verantwoordelijkheid van de inrichtende machten voor het in de markt plaatsen. Daarvoor moesten scholen externe expertise binnenhalen. Het is niet zo dat de projecten niet goed lopen, wel dat eruit geleerd is. In de clusters Gent, Ninove en Brussel zit men in het stadium van de aanbesteding en onderhandeling met de preferentiële bieder.

De kostprijsvergelijking is een complexe analyse, waarin men alle kosten moet incalculeren en waarderen, met inbegrip van de risico's en de premies voor hun overdracht. De Vlor bevestigt dat DBFM aangewezen is voor projecten met een zekere schaal. Inrichtende machten moeten zich bewust zijn van het eigen aandeel dat ze moeten dragen. Financiële haalbaarheid is dan ook een selectie criterium, want er is ook een gemeenschapswaarborg aan gekoppeld. Ook lokale besturen moeten beseffen dat hun financiële engagement bij elke investering verder reikt dan de lokale bestuursperiode. Er gelden immers verbrekingsclausules. De minister benadrukt dat aangetoond is dat de kosten voor de inrichtende machten lager uitvallen in een DBFM-uitvoering dan in een reguliere, maar vult nog wel aan dat ook de verschillende percentages tussen netten en niveaus in rekening moeten worden gebracht. Een component van de beschikbaarheidsvergoeding is ook de rentevergoeding, die in de plaats komt van wat scholen anders zouden moeten betalen via de klassieke weg. Daarnaast moet men ook de ontwerp-, bouw- en onderhoudsrisico's kwantificeren.

De conclusie is dat beide beleidsinstrumenten een gelijkwaardige investering vertegenwoordigen, zij het dat in DBFM meer nieuwbouw of grootschalige renovatieprojecten gerealiseerd worden. De praktijk bevestigt die complementariteit.

Na discussie met de onderwijspartners werd er uiteindelijk voor gekozen om de plaatsingsprocedure zelf te voeren. AGION treedt op als coördinerende administratie en voorziet in een terugkoppeling naar de verschillende netten. Dat gebeurt via een zogenaamd projectbureau, waarin de onderwijsnetten structureel betrokken zijn. De samenstelling ervan is specifiek verduidelijkt.

Multifunctionaliteit en complexiteit zijn niet gehandhaafd als uitsluitingscriteria omdat ze moeilijk te kwantificeren en te beoordelen zijn, waardoor uitsluitingen op die grond mogelijk juridische procedures uitlokken. Alleen schaal is een selectie criterium. In het aanvraagformulier wordt op dit punt didactisch te werk gegaan. Als aandachtspunten die vermeld worden, noemt de minister de opgave van de infrastructuur die wordt opengesteld, het aantal uur buitenschoolse bezetting per jaar, de extra inspanningen om de multifunctionaliteit van de school te verhogen zoals groter bouwen dan nodig voor de eigen noden, de fysieke afbakening van de zones, toegangsbeheer, gebruiksreglement, afrekening van de kosten en veilig-

heid. Vervolgens moet men dat ook verantwoorden en een engagementsverklaring ondertekenen.

Men kijkt daarbij naar andere maatschappelijke functies als cultuur of sport, maar de eerste gesprekspartners zijn natuurlijk de lokale besturen. Vlaanderen zelf financiert immers alleen bovenlokale sportinfrastructuur. Gegadigden worden aangemoedigd om naar dergelijke samenwerking op zoek te gaan, verzekert hij.

De beoordeling van de energetische kwaliteiten gebeurt op basis van outputspecificaties, die er ook zijn over luchtkwaliteit. Sinds 2006 wordt altijd met de meest recente vereisten ge- en verbouwd.

De minister benadrukt nogmaals dat inspraak een element is van de kaderovereenkomst met de DBFM-vennootschap.

Wat de uiteenlopende behandeling van netten en niveaus betreft, antwoordt hij dat de context van het derde programma op dat punt niet anders is dan die van de vorige. Er is dan ook geen rechtvaardiging om de percentages deze keer aan te passen. Het verschil tussen subsidiëring en financiering (in het GO!) heeft natuurlijk ook te maken met de eigendomsstructuur. Het GO! is het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Het Grondwettelijk Hof heeft zich al uitgesproken over de verenigbaarheid van dat onderscheid met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en non-discriminatie. Een deel van de verantwoording voor de verschillen tussen basisonderwijs en de andere niveaus is de schaal.

3. Bijkomende vragen en antwoorden

Loes Vandromme wil weten of het samenbrengen van bijvoorbeeld gewoon en buitengewoon onderwijs een pluspunt is voor een dossier wat het criterium multifunctionaliteit betreft.

Johan Danen vraagt of de oriëntatie van het ontwerp van decreet naar grotere projecten wil zeggen dat hoe groter het is, hoe meer punten het krijgt. Wat met renovatieprojecten, die toch bij uitstek altijd vrij groot zijn?

Begrijpt *Hilâl Yalçın* goed dat de openstelling voor spaarders geen hard selectiecriterium is, maar dat het consortium bepaalt of het erin meegaat, waarna het wel in de weging wordt meegenomen? Zij herhaalt ook haar vraag over de mogelijke inbreng van particuliere spaarders in het reguliere systeem.

Loes Vandromme wil nog weten of extra belang wordt gehecht aan ventilatie en luchtkwaliteit in de beoordeling van een DBFM-project.

Arnout Coel vindt het vreemd om ventilatie als selectiecriterium te hanteren. Moet men er niet van uitgaan dat elk schoolgebouw voldoet aan de normen op dat vlak? Begrijpt hij goed dat de ongebruikte middelen van de machtiging van 66 miljoen euro naar onderwijsgebouwen blijven gaan, maar dan via het reguliere systeem?

Koen Daniëls herinnert aan twee punten uit de eerdere motie over dit onderwerp (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 116/2), die respectievelijk pleiten voor multifunctionaliteit en tegen juridische complexiteit. Aan dat laatste kan men blijkbaar niet veel doen, waarbij hij de ESR-regeling als voorbeeld geeft. Hij dringt erop aan de schoolbesturen erop te wijzen welke passages in de contracten voor hen relevant zijn en welke om andere redenen moesten worden opgenomen.

Johan Danen repliceert dat niet alleen luchtkwaliteit maar ook energie-efficiëntie wettelijk geregeld is. Dat criterium had men dan evengoed kunnen weglaten. Het

lijkt hem dan ook beter het vijfde criterium aan te vullen met ventilatie. Er zijn mogelijk aannemers die op dat vlak innovatief bezig zijn.

Loes Vandromme vraagt nog of de eisen op het vlak van ventilatie uit 2006 en 2008 nog steeds gelden dan wel of er iets aan toegevoegd is.

Minister *Ben Weyts* antwoordt dat de Europese normen jaarlijks evolueren, ook op het vlak van ventilatie. De technische outputspecificaties worden daar telkens aan aangepast. Zij liggen in Vlaanderen trouwens vaak hoger dan die norm. Dat antwoord geldt voor het hele onderdeel duurzaamheid en energie-efficiëntie.

De combinatie van gewoon en buitengewoon onderwijs is in deze geen criterium. Dwingende nood aan investering is dat wel. De capaciteitsmonitor bekijkt overigens ook de nood in het buitengewoon onderwijs. Uiteindelijk wordt de beslissing genomen door de Vlaamse Regering, benadrukt de minister, en die kan nog altijd beleidsoverwegingen toevoegen aan de rangschikking die geadviseerd en voorgedragen wordt.

Wat rest van de jaarlijkse 66 miljoen euro (bijvoorbeeld in afwachting van het op kruissnelheid komen van dit bedrag), wordt gebruikt om de resterende wachtlijst aan te pakken. Ook die chronologie is een selectiecriterium. Als in een regio de nood het grootst is en er wordt een project ingediend voor renovatie, kan dat het mogelijk halen.

Tot slot preciseert de minister dat openstelling van het kapitaal geen uitsluitende voorwaarde is, maar bij de beoordeling is het wel een bonus die hij niet wil laten liggen. Bij de reguliere projecten is dat niet mogelijk, bij gebrek aan externe financiering.

III. Stemming

Het ontwerp van decreet over DBFM-Scholen van Vlaanderen wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 1 onthouding.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Hilâl YALÇIN
Arnout COEL,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Febelfin	Belgische Federatie van de Financiële Sector
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
OD	onderwijsdecreet
OVSG	Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad